

Det Bästa

ur Reader's Digest

ARTIKLAR AV BESTÅENDE VÄRDE:

Min man var chef på atomubåten "Thresher"	13
William Shakespeare fyller 400 år	19
Bör reklamen avskaffas?	23
Fuska inte bort erotiken i äktenskapet!	27
Lockande farliga Aconcagua	30
De artiga engelsmännen	36
Är bilarna sämre nu än förr?	38
Diplomaten på påvestolen	44
Jag undrar	49
Det konungsliga lejonet	60
Domen över cigarretterna	70
Jag slutade röka	82
Mao-Kina — jätte i bojor	88
Barn trivs med att "ha tråkigt"	105
Goda råd från erfaren inbrottsjäv	111
Min mor: stuvbaras och konsertpianist	116
Spetsbergen — oas i Ishavet	126
Andrew Wyeths sällsamma värld	138
Sergeanten som satte fart på invasionen	156
Hur läkaren undersöker era ögon	161
Nya rön om åldrandet	170
Till soppsköldpaddans lov	178
Den glömda konsten att säga nej	184
Tuppen som Vår Herre tjänade på	195
Frägesport för fruar	203
Medicinskt nytt, 10 — Utvidga ert ordförråd, 153 — Träd- gårdsnytt, 192 — I Vår Herres hage, 217	

— MÅNADENS BOK: —

T.R.: Theodore Roosevelt's fantastiska liv 219

VÄRLDENS MEST LÄSTA TIDSKRIFT. UTGIVEN PÅ 13 SPRÅK.
KÖPES I ÖVER 25 MILJONER EX. VARJE MÅNAD.

April 1964

Det Bästa

ur Reader's Digest

APRIL 64

tiv — den mot öster utsträckta hand — väntar sig de flesta kända av Paul VI:s förlutna att han kommer att iakta större återhållsamhet i fråga om samförstånd med kommunisterna. "Ingen kardinal är så öppen i det avseendet som Johannes var", försäkrar en initierad. Montini ämnar tydligen inhämta så mycket informationer och råd som möjligt från sina högklerikala vänner. Den nye påven har redan två gånger konfererat med den ukrainske ärkebiskopen Slipji, vars ingående kännedom om

kommunismen härrör från 18 års fångenskap i Sovjetunionen. Rom väntar sig inte något snabbt avgörande i fråga om Pauls kurs.

Enligt en ledande jesuitisk teolog skulle Johannes korta regering kunna sammanfattas i ett *frågetecken* — som symbol för de nya problem han bragte i dagen, de svårigheter han förstod att kyrkan måste finna en lösning till. Pauls regering kan, om allt går väl, komma att sluta med en *punkt*: symbolen för att problemen är lösta, svaren funna och givna.

Miss Munn!

FURSTENDÖMET Liechtenstein är ett boskapsskött land, där korna går på bete uppe i Alperna till in i september. Varje kossas mjölk mäts och provas dagligen, och varje framstående mjölko får i sinom tid en "medalj" av trä, hjärtformad och bemälad med religiösa symboler. Hennes ägare spikar fast den på sin lagärdsdörr, och när kossan omsider skattar åt förgångelsen spikas hennes horn upp bredvid medaljen. Men hjordens mjölmästarinna får i alla fall den finaste utmärkelsen. Om halsen får hon ett brett läderband dekorerat med blommor och silverhjärtan och stjärnor. Hennes klocka, som är stor som en spann, har silverkläpp. Röd-vit-blåa kokarder pryder hennes öron och ett knallrött kors hennes panna. På huvudet bär hon sin enbenta mjölkpall upp och ner mellan hornen, fäst med långa band i rött, blått, vitt, silver och guld. I denna mundering — jag har väl kommit ihåg lagerkransen? — leder hon hjorden ner från sommarbetet uppe i Alperna, drottning för en dag, och byborna applåderar henne hela vägen ner till lagården.

J.B.

Pip, doktorn!

PÅSKDAGSMORGENEN var hektisk på förlossningsavdelningen. Ett rekordartat antal nyintagna barnaföderskor hade hållit läkare och sköterskor strängt sysselsatta, och ingen ljusning var i sikte.

När jag rullades in i förrummet till förlossningssalen hörde jag den barska översköterskan tala i telefon. "Det är bäst doktorn kvickar sig hit", tillrådade hon. "Alla doktors påskägg håller på att kläckas!"

B.S.

"I detta diktverk av fotografier och ord har Shirley Burden uttryckt ett barns vemodiga undran som äger oskuldens hela renhet och borrar sig in i allas vårt samvete."

— Edward Steichen

Jag undrar...

Sammandrag ur en bok av **SHIRLEY BURDEN**

VIKTIGT:

Bilderna på följande tio sidor bör ses i följd — och endast i följd. Ni förstår orsaken när ni kommer till slutet.

*Jag undrar varför
somliga människor
inte tycker om mig.*

Jag tycker om regn och svala skogar...

Jag tycker om blå himmel med moln på...

...och fåglar...

...och katter...

...och små hundvalpar...

*Jag tycker om havet när
det har diamanter på sig...*

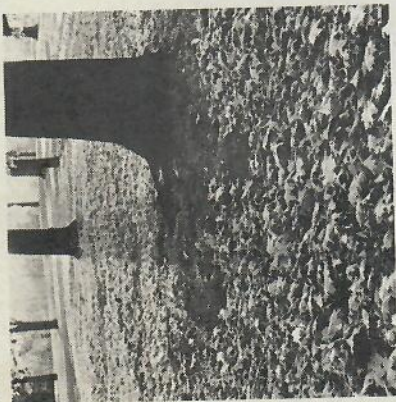
...och syrener om våren...

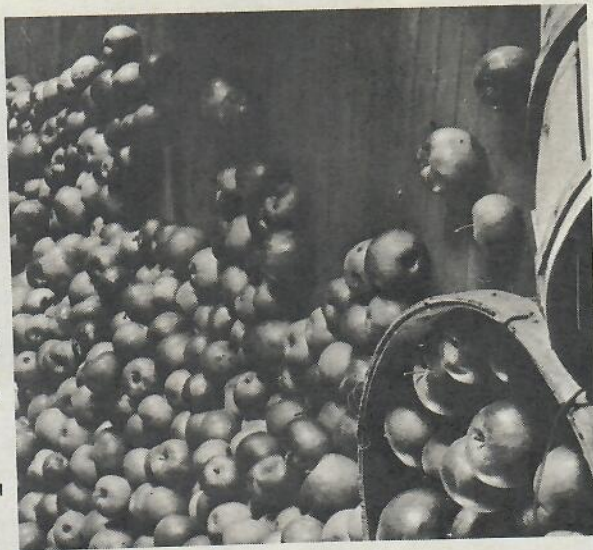
*...och lamm
som leker...*

*Jag tycker om lukten
av löv som brinner...*

...och smaken på saftiga röda äpplen...

*Jag tycker om fina
klänningar och
bröllop...*

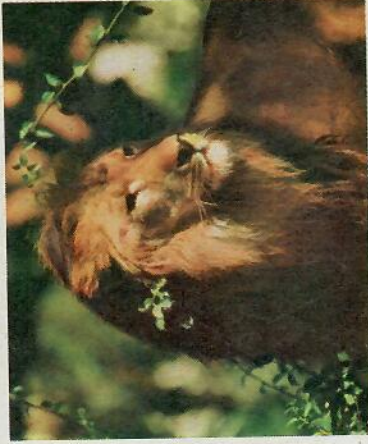
...och små barn...

*Jag undrar varför
somliga människor
inte tycker om mig.*

Det konungsliga lejonet

VIA

Den dagen är kanske inte långt borta då djurens konung endast finns att beskåda i bur

Sammandrag ur FRONTIERS
JACK DENTON SCOTT

I ÖVER en timme satt vi i vår bil i Krugers nationalpark i Sydafrika och betraktade en scen som kunde varit hämtad från en målning av Edens lustgård. Morgondimman steg ur det fuktiga gräset i små knuttröspuffar. En hjord graciösa impalaantiloper med mjölkvita bukar och svarta ränder längs sidorna gick och betade med snabba nervösa huvudrörelser. Två giraffer med benen spretande i en omöjlig vinkel drack ur en liten göl. Fyra sebror stod bakom dem med lyfta huvuden, blickstilla och formfulländade som porslinsstatyetter.

(Eftertryck förbjödes.)

60

sade öronen och rusade sedan förvansvärt snabbt (experterna är eniga om att ett lejon kan klara 100 meter på något över fyra sekunder) bort mot hjorden. Antiloperna studsade i långa språng åt andra hållet och rusade mellan två gräsbevuxna kullar in i en liten dalsänka. Vi körde efter det stora kattdjuret, som nu hade saktat av till skritt. Mitt i dalen låg två döda antiloper. Bredvid dem väntade tre brungula lejoninnor på att hannen skulle komma så att de fick hugga in på bytet.

Detta var mitt första dramatiska möte med Afrikas största rovdjur i aktion. När en av honorna hostade och därmed signalerade att de hade fattat posto, drev vårt lejon antiloperna in i dödsfällan. Det var lagarbete och planering, och det hela gick perfekt i lås.

Hårt tvingad kung. Världens mest namnkunniga djur, den gulbruna bärnstensögda jättekatten, behöver ingen närmare presentation. Alltsedan historiens gryning har lejonet ständigt dykt upp i konst och religion, i fabler och myter. Dess namn är en synonym för styrka och konungslighet. Det omnämns i nästan varenda bok i bibeln. Dess domäner var en gång stora: hela Afrika, Indien, Persien, Syrien, Palestina, Grekland, Balkan, Brittiska öarna. I dag kämpar det för sitt liv i sitt sista fäste, Afrika.

Det är människan som alltid har varit lejonets värsta fiende. Egyptiska, assyriska och persiska furstar sökte ära och berömmelse som lejonödare under förevändning att skydda bönderna. Romarna fångade under loppet av 40 år över 50.000 lejon och förde

dem till Rom. En stormogul i 1600-talets Indien jagade lejon med en armé på 100.000 man. Turkarna betalade en belöning för varje lejon som dödades av arabiska stammar.

Vid slutet av 1800-talet var lejonerna därför utrotade nästan överallt utom i vissa delar av Afrika, och även där jagades de skoningslöst. Allteftersom kolonisationen av Sydafrika fortskred och savannerna lades under plogen, sköts, fångades och förgiftades allt flera lejon, tills den vackraste underarten, det svartmaniga Kaplejonet, var utrotat i mitten av 1800-talet. Efter det att Theodore Roosevelt publicerat sin skildring av en afrikansk safari 1909 bokade hans jaktorganisations 300 safaris. Antalet nedlagda lejon var förfärande: flera vita jägare påstod sig ha fällt över 200, ett enda jaktsällskap dödade ett sextital på Serengetislätterna, och enbart i Somalia land döddes tusen lejon på mindre än tolv år.

Ingen vet hur stor lejonstammen är i dag, men djurens konung har nu sina sista fästen — och är tills vidare skyddad — i nationalparkerna i Kongo, Sydafrika, Uganda, Kenya, Tanganyika och i några viltreservat, där han endast får jagas mot mycket höga licensavgifter. Det är omöjligt att förutsäga vad som kommer att hända under framtida regeringar.

Lejonerna kan klara sig själva, bara de får en chans. Det är både imponerande och skrämmande att se ett lejon samla sig till anfall: det sänker huvudet, svansen piskar marken och reser sig sedan rätt upp; djuret ger ifrån sig en rad mulnande rytanden, de gula ögonen blixtrar, och anfallet sätts

in med förkrossande verkan. Engelsmannen George Grey försökte en gång att till häst ta upp jakten på ett sårat lejon. Plötsligt tvärvände lejonet, och trots att det hade träffats av två skott, slog det utan vidare ner hästen och dödade jägaren. I "The Book of the Lion" berättar sir Alfred Pease om ett lejon som anföll tre män efter att ha sårats fyra gånger av deras studsare.

Kurragömma. Lejonet är också en mästare i kamouflageteknik. En svart skuggning på öronen löser upp huvudets konturer, och pälsen liknar savannernas förbrända gräs. Lejonet utnyttjar minsta skydd i terrängen och lägger sig platt efter marken så att det tycks vara en del av den. En jägare letade i en timme efter en sårad lejoninna som bokstavligen hade lindat sig runt ett termitbo ute på öppna slätten och så fullständigt smälte samman med bakgrunden att hon tycktes ha försvunnit i tomma intet.

Bara i undantagsfall väger ett lejon mer än 225 kilo, vanligen ligger vikteten mellan 180 och 225 kilo, och kroppslängden uppgår till cirka tre meter, inberäknat den 90 cm långa svansen. Till skillnad från de flesta andra kattdjur är lejon inte rädda för vatten och de blir skickliga simmare. Tvärtemot vad som påstås kan de ock så klättra i träd. De är häpnadsväckande spänstiga. En jägare mätte upp ett lejonsprång till hela tolv meter, och lejonexperten F. Vaughan Kirby såg en gång en lejoninna utan minsta ansträngning hoppa upp på en tre och en halv meter hög jordbank.

Men lejonets främsta vapen är styrkan. Det kan döda en oxe som är mer än dubbelt så stor som det självt ge-

nom att snabbt bryta nacken av den med hjälp av käftar och tassar. Biologen Emile Gromier bevitnade en gång hur två lejon släpade en häst uppför en kulle genom tät snårskog. "Det var en prestation som ett gäng på tjuguman skulle ha haft fullt sjä med", sa han.

Mästerjägaren. En del av lejonets jaktbedrifter är närmast otroliga. Det ger sig på en fullvuxen flodhäst, detta köttberg som inte många djur har nerver eller styrka att antasta. I Uganda har man sett lejon döda krokodiler, och i Krugers nationalpark besegrade ett lejon en jättestor pytonorm och slet den mitt itu.

Lejonet dödar sitt byte med nästan kirurgisk akkuratess. Jag såg en gång ett lejon plötsligt dyka upp i en gnughjord. Det isolerade snabbt ett djur, travade bredvid det en stund, slängde sedan upp en tass och utdelade dräp-slaget mot nacken. Sedan sprang det några steg framåt och väntade på att offret skulle stupas. Gnun tumlade omkull med bruten nacke precis framför lejonet.

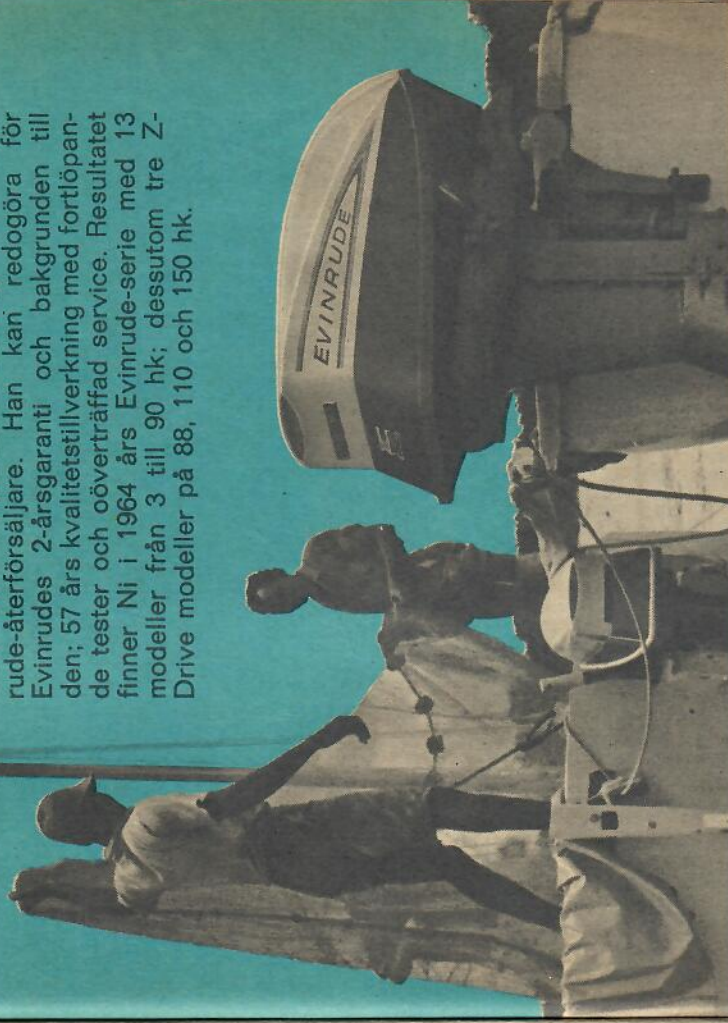
Men detta är inte den vanliga tekniken. Erfarna jägare hävdar att lejonet dödar behörnat byte genom att dra dess huvud ner mot bröstkorgen, varefter djuret bryter nacken när det stupar. Hornlösa djur dödas vanligen med ett bett nära öronen, vilket ofta tränger in i hjärnan.

Kampen för tillvaron. Till skillnad från de flesta andra kattdjur dödar lejonet inte för nöjes skull. Överstelöjtnant James Stevenson-Hamilton, som i många år studerat lejonet i Krugers nationalpark, hävdar att en flock om sex lejon i genomsnitt dödar

Många människor förtjänar sitt uppehålle med hjälp av en Evinrude-motor. Ni kan använda en Evinrude för att få ut mera av fritiden. Fiske, vattenskidåkning, utflykter och långfärder... och det är enklare och lättare än Ni tror... det första steget är att ta del av Evinrudes

tekniska erfarenhet

Och den rätta personen att fråga är Er Evinrude-återförsäljare. Han kan redogöra för Evinrudes 2-årsgaranti och bakgrunden till den; 57 års kvalitetstillverkning med fortlöpande tester och oöverträffad service. Resultatet finner Ni i 1964 års Evinrude-serie med 13 modeller från 3 till 90 hk; dessutom tre Z-Drive modeller på 88, 110 och 150 hk.

EVINRUDE

OUTBOARD MARINE INTERNATIONAL - NASSAU, BAHAMAS - BRUGES, BELGIUM

två stora antiloper i veckan, och att ett ensamt lejon bara tar tio tolv djur om året. Det ger sig inte på husdjur om det finns vilt. Undantagen är gamla orkeslösa lejon. En skribent berättar om en gammal lejoninna som specialiserat sig på getter och höns. När hon fälldes visade det sig att hon var tandlös.

Det har funnits människoätande lejon, men även de har varit äldre djur eller sådana som lidit brist på annan föda. De mest beryktade var två lejon i trakten av Tsavo i Kenya som hindrade bygget av Ugandajärnvägen i veckotal och som dödade 28 indiska kulier och ett stort antal afrikaner innan man lyckades hejda deras framfart. En annan människoätare vid Mikindani i Tanganyika dödade 380 människor.

I flera år lär sig lejonet konsten att överleva. Efter två veckors smekmånad (tillsammans med en polygam playboy som ofta ger sig i väg när ungarna är födda) och en dräktighetsperiod på 108 dagar lämnar lejoninnan sin flock på 6-20 lejon och söker sig till en avskild plats nära vattnet. Där föder hon två till fyra silkeslena strimmiga och fläckiga ungar, 30 cm långa och vägande mindre än ett halvt kilo var. Hon lämnar dem ur sikte bara när hon ger sig ut för att skaffa mat — då händer det att hyenor kommer smygande och rövar bort hela kullen. Hon ger ungarna di i tre månader och börjar sedan bära hem köttstycken åt dem, eller också kräks hon upp sin egen halvsmälta föda och ger åt dem.

Lejonen har ett antal läten för inbördes kommunikation: hostningar,

grymtningar, rytanden och stönanden. Honan håller ofta ordning på ungarna med stön som ljudet av en vibrerande basfiolsträng. Tidigt en morgon när min fru och jag satt i en bil och tittade på djuren i Nairobi Royal National Park, fick vi syn på två fläckiga ungar som såg ut som om de just hade hämtats ur en leksaksaffär. De kom nyfiket närmare och var bara några meter från bilen när något rörde sig i snåren vid vägen. Plötsligt stack mamman fram sitt brungula huvud och stönade. Ungarna sprang genast bort till henne och familjen försvann in bland busksnåren.

När ungarna är fem sex månader tar mamman dem med sig till ett dödat djur, där de försöker ta efter henne när hon äter. En engelsk major såg en gång en lejoninna noggrant instruera ungarna hur de skulle använda klorna för att få skinnat av ett antilopkadaver.

Lektionen. I tremånadersåldern avväns ungarna, men då deras hörntänder inte utvecklas förrän de är ett år gamla är de till dess alltiämt helt beroende av mamman. Nu börjar en ingående undervisning. Safariledaren Donald Ker såg en gång hur en lejoninna lufsade omkring på läsidan av en hjord gaseller som släckte törsten vid randen av ett vassbevuxet kärr. Plötsligt for hon som en blixtn i hjorden och drev de panikslagna djuren ut i kärret. Då stack en hel lejonflock, fullvuxna och halvuxna, upp huvudena ur det höga gräset där de gömt sig och kastade sig över de hjälplösa gasellerna.

Ker såg hur åtta gaseller dödades på mindre än en minut, varvid ung-

DET ÄR ETT RENT NÖJE

ATT LUKTA PÅ FOLK

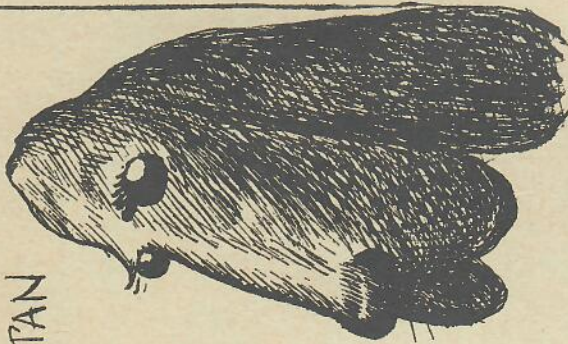
NÄR NÄSTAN

ALLA AN-

VÄNDER

AQUA

VERA

Mem

Det bästa hos människan är ju huden. Därför bör vi göra allt för att hundlivet skall bli angenämt. I synnerhet som Aqua Vera ger oss själva så stor glädje. Tänk bara på den härliga efterkänslan som Aqua Vera rakvatten ger rakningen. Då känner vi en trivsel som gör oss vänliga och glada i umgänget med andra - också så med våra fyrbenta vänner som har så gott luktsinne.

Aqua Vera *Luxury*

AFTER SHAVE

COLOGNE for MEN

HAIR TONIC

PRISER PASSAR ALLA

OXYGENOL

En Irländsk Currach - i denna lilla båt trotsar fiskarna Atlantens stormar.

Det finns inga gränser för vad Ni kan uppleva på IRLAND!

Låt Aer Lingus flyga Er till landet, som är belt annorlunda!

Det finns verkligen inga gränser för vad Ni kan företa Er på Irland. Ni kan fiska i floderna, i sjöarna eller i havet, om Ni tycker om att fiska. Ni kan deltaga i en ostromfestival - den enda i världen - eller besöka 40.000 slott och ruiner, om Ni har tid nog för det. Ni kan spela golf på 209 golfbanor, om Ni har energi nog för det. Ni kan träffa berömda skådespelare, filmdirektörer och författare vid den internationella filmfestivalen i Cork.

Ni kan bo i en gammaldags husvagn
Ni kan finna många trevliga ställen att bo på. Antingen det gäller ett stilfullt hotell, ett hemtrevligt vårdshus på landet eller en husvagn, dragen av en häst, så finns det mer än nog att välja mellan på Irland. Ni kan gå omkring och göra ingenting och äta fantastiskt god mat - mat som passar den svenska smaken och ändå är annorlunda, därför att den är

är inte som andra länder, därför att irländarna inte är som andra människor - det kommer Ni snart underfund med. Kanske beror det på deras stormiga flutna att de blivit så typiskt irländska eller kanske beror det på det mörka, starka ölet, som de dricker alla tider på dygnet (utom före frukost) eller på deras "Irish Coffee", som är en blandning av kaffe, socker, och whiskey med ett tjockt lager gräddde överst. Whiskey är billigt på Irland, och det är vin och andra drycker också. Det är en alldeles speciell fördel när man skall njuta av sin semester, koppla av och leva - och uppleva.

Och vikingarna blev slagna vid Clontarf

Irländarna älskar hästar - ja, de rent ut sagt avgudar dem. Varje liten provinsstad har sin egen kapploppsbana, och här är Ni i Dublin i augusti skulle Ni verkligen gå miste om mycket om Ni inte besökte världens främsta hästuppväring "The Royal Dublin Society Horse Show".

Är Ni modig och tycker om att spela, kan Ni prova lyckan vid Europas mest pakostade hästkapploppning, som äger rum i Dublin i juni. Men Ni kanske inte alla tycker om hästar - Ni föredrar kanske en irländsk kabaré eller en cellidh i Folkets Hus, där man dansar och roar sig. Kanske skulle Ni tycka om att få träffa irländarna på ortens vårdshus, där man sjunger och pratar. Irländarna tycker om att prata. Där kommer en irländare att berätta för Er om sitt land och om sin farfars farfar, om Ni har tid att höra på och det har Ni säkert för

KUPONG till Aer Lingus. Sänd mig kostnadsfritt och utan förbindelse broschyr över Irland.

Yrke:

Namn:

Gatuadress:

Postadress:

DB 4/64

det är svårt att motstå hans charm och gemytlighet. Han kommer också att berätta för Er hur vikingarna blev slagna vid Clontarf år 1014, men inte för att skyta...! Och ändå skulle han med all rätt kunna skryta över det irländska landskapet. Det är så fantastiskt vackert med sina många hundra sjöar, floder, berg och ljunghedar. Kusten är en labyrint av klippor, uddar, öar och jungfruliga stränder. Vägarna är moderna och det förekommer nästan ingen trafik.

Irländaren är en upprorsmakare, men bara när han pratar

Teatern spelar en stor roll på Irland. Dublin har en berömd teaterfestival med både utländska och irländska pjäser. Den dramatiska konsten har länge blomstrat i landet, och den har fostrat många världsberömda personligheter, tänk bara på Oscar Wilde, Bernhard Shaw och Brendan Behan. Det finns litet av en filosof och en dramatiker i varje irländare, och därför gör han också intryck av att vara en upprorsmakare, när han pratar. Men när det sedan verkligen gäller, så är han faktiskt mycket godmodig och vänlig - särskilt mot sina vänner. Ni borde bli bekant med honom och bli hans vän - det är Ni sedan för resten av livet!

Irland är ett land för individualister - det perfekta semesterlandet, så uppträskande annorlunda och med en betagande natur. Här kan Ni finna sinnesfrid eller stimulans eller båda, eftersom det inte finns några gränser för vad Ni kan företa Er på Irland. Låt Er resen byrå hjälpa Er eller fråga oss. Använd kupongen, om Ni tycker det är lättare!

Vesterbrogade 6 C - København V - Danmark

Tel.:

(Om vi skulle vilja fråga Er om något)

arna hjälpte till så gott de kunde. Denna lektion omfattade flera moment: jakt på rätt ställe (nära vattenhål), samarbete i flocken, ett riktigt utnyttjande av vinden, ett slagteknik. Men framförallt fick ungarna lära sig tålmod — det jagande kattedjurets största tillgång.

Honan är en bättre jägare än han-
nen, aggressivare och smidigare. Hon
spårar upp och avlivar bytet medan
den ståtligt ymmanige sultanen bara
bistår med sin större tyngd och kraft
om det behövs. Även när honan jagar
enkom åt sig själv och ungarna tar
han vanligen sin andel först.

Ungarna stannar hos modern (som
kanske parar sig igen under tiden)
tills de är två år, då deras jakt- och
slagteknik är väl utvecklad. I treårs-
åldern växer manen ut på hannarna,
vid fem år lejonet fullvuxet och blir
sedan upp till 15 år i vilt tillstånd
och dubbelt så gammalt i fångenskap,
där det tycks trivas.

Det blir vemodigt den dag då lejon
bara kan beskådas i burar. I sin bok
"No Room in the Ark" skriver Alan
Moorhead: "Ett jagande lejon är ett
av naturens sista stora skådespel. Det
är fascinerande på ett sätt som inte
kan värderas i pengar."

En expert som överste Mervyn H.
Cowie, chef för Royal National Parks
i Kenya, tror att detta skådespel snart
kommer att vara ett minne blott, om
inte omedelbara åtgärder vidtas. Lejo-
net kan klara sig bara där det finns
stora hjordar av vilda djur. Folken i
Afrikas nya stater trängtar efter kött
och åkerjord, och i och med att
viltet fördrivs av plogen eller dödas
till människoföda är det också ute med
lejonet. Nationalparkerna är dess sis-
ta fäste. Hur länge detta konungsliga
djur, en levande symbol för mod och
styrka, ska kunna överleva beror helt
och hållet på vilken inställning de
afrikanska staterna kommer att ta till
den frågan.

Ord utan bild

KAFFESUMPLÄSANDE spåkärning till förtäring: "Jag ser en hel rad unga snygga män komma in i ert liv — ni blir husmor på ett pojkhem." -H.B.

VREDEGAD fader till liten son: "Åka bil och åka bil! När jag var så gammal som du gick jag ett helt kvarter till skolbussen varje morgon!" -B.B.

FLICKA till fästman efter uttagande av lysning: "Sådär ja, nu har vi börjat nedräkningen." -Mirachi

KVINNA till äktenskapsmedlare: "Vi glider inte isär. Vi fräser ifrån varann med 150 knutar." -B.A.

känn Er som hemma i Volkswagen 1500

En bil kan vara skön på många sätt. Varm och skön. Skön i linjerna. Skönt komfortabel. Den kan ge en skön känsla av säkerhet, trivsel och trygghet.

En Volkswagen 1500 har just den där komforten, som är som ett "välkommen in". Den har en varm, ombonat trivsel, en omsorg i detaljerna, ett inre, som håller vad det yttre lovar.

Framsätena kan ställas in i 49 olika lägen och de fällbara ryggstöden blir automatiskt låsta, när Ni stänger dörren. Det ger en trygg individuell körställning.

Sitt in i en Volkswagen 1500. Känn Er som hemma! Ni kör och sitter bekvämt mil efter mil.

AB SCANIA-VABIS

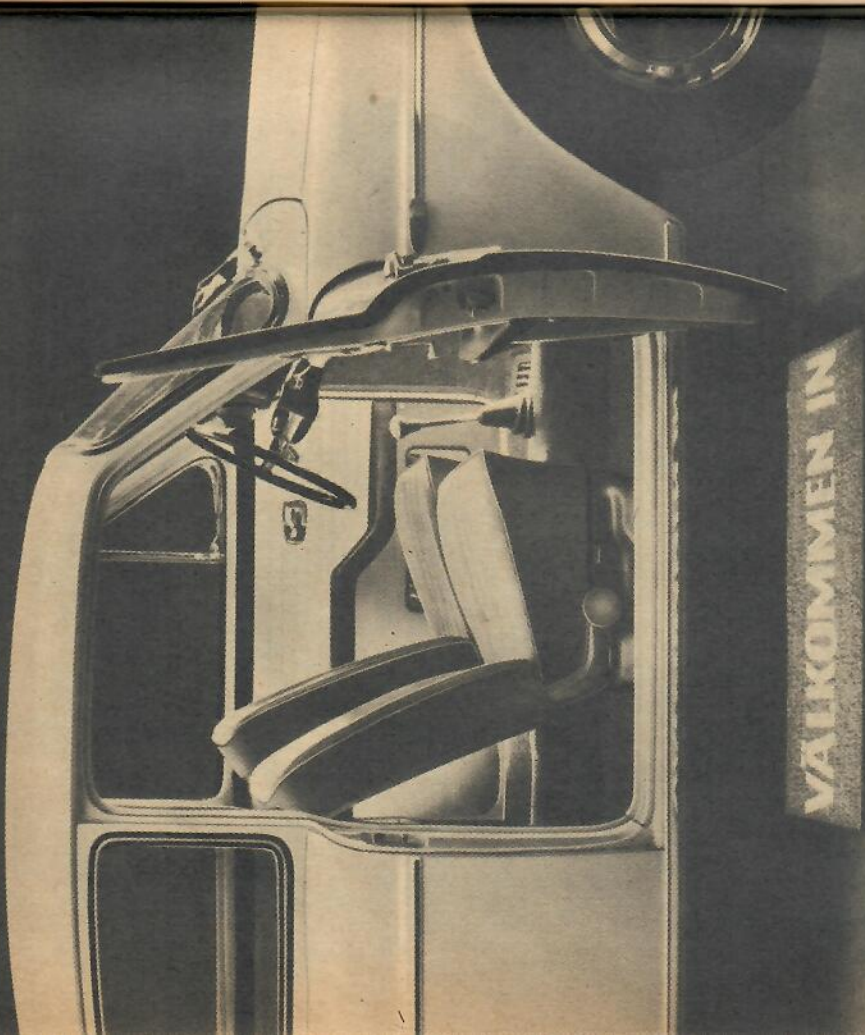
Det kostar så mycket mindre med **VOLKSWAGEN 1500**

Den tvättbara klädseln är ljus och trivsam. De försänkta dörrhandtagen är en elegant säkerhetsdetalj. Extravärmen som standard ger Er en varm bil även med avslagen motor och behaglig körtemperatur i alla väder. Instrumentpanelen är elegant och lättöverskådlig.

Ja, i varje detalj är Volkswagen 1500 byggd med sikte på trivsel, komfort och säkerhet.

Volkswagen 1500 S finns som limousine, snabb, skön och säker, och som Variant med samma komfort styrka och elegans och dessutom med extra stora utrymmen.

Välkommen in!

Cigarrettrökningen är en hälsofara
som är tillräckligt stor för att
föranleda ingrepp av myndigheterna,
förklarar amerikanske hälso-
vårdschefens opartiska expertkommitté

Domen över cigarretterna

AV LOIS MATTOX MILLER OCH JAMES MONAHAN

MORGONEN den 11 januari 1964 troppade ett 100-tal journalister in i en hörsal i Washington, D.C. Så snart de tagit plats reglerades alla dörrar (för att förhindra att några nyheter läckte ut) och vaktmästaren delade ut exemplar av ett 387 sidor långt aktstycke betitlat "Smoking and Health" ("Rökning och hälsa"). Det var den väntade rapporten från amerikanske hälsovårdschefen Luther L. Terry's tiomannakommitté, som förmodades skola avgöra den stora cigarrettsriden en gång för alla.

Redan en hastig blick på rapportens huvudkonklusion gjorde klart för pressmännen att den opartiska expertkommittén hade nedkommit med en kvartersbomb. "Efter att ingående ha bearbetat och granskat många olika tade men i stort sett samstämmiga forskningsresultat gör kommittén följande uttalande: cigarrettrökningen utgör en hälsorisk av tillräcklig betydelse för att motivera motåtgärder från myndigheternas sida."

Några timmar senare kom tidningsarna ut med chockrubriker. *New York*

(Ejsterrysk förbjudas)

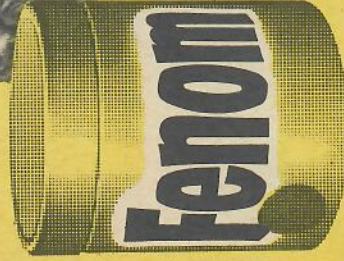
Fenom

är **lika överlägset**
till **blötläggning***
som till **rengöring**
därför att

Fenom

även är ett **"kalltvättmedel"**

HUR NI ÄN TVÄTTAR, i maskin, gryta eller på annat sätt, så är målet detsamma: tvätten skall bli ren och fri från fläckar.

FAKTUM ÄR att på all smutstvätt förekommer äggviteämnen som måste lösas upp *innan* kokning med vanligt tvättmedel börjar. I annat fall kan fläckar uppstå som är mycket svåra att få ur.

BÄSTA SÄTTET att avlägsna äggviteämnen är därför en FÖRTVÄTT eller BLÖTLÄGGNING i vatten vid högst 40° — något som varje husmor vet av erfarenhet.

ANVÄND SPECIALMEDEL — tag FENOM, som är så sammansatt att det ger maximal smutslösande effekt redan i kallt eller ljust vatten. Fenom är överlägset till allt som skall bli rent t. o. m. i hårt vatten.

SNABBVERKANDE FENOM är också effektivt till tvätt av trasor och arbetskläder. Fenom gör mer än rutinrent — innehåller bakteriedödande ämne.

★ Ledande tvättmaskinsfabrikanter rekommenderar FENOM till **förtvätt** — s. k. rörlig blötläggning.

Skönare ögon med MURINE

— världens
mest
sällda
ögon-
droppar

MURINE
for your eyes

Murine ger ögat ett hälsosamt, uppfriskande skönhetsbad — sköljer bort trötthet, damm och rökirritation och ger dagfris, behaglig lindring. Prova själv Murine! Två droppar i varje ögonvrå... och på ett ögonblick känns ögonen skönare och Ni ser fräschare och piggar ut. *Murine säljs i behändiga, gul plastflaska som doserar endast en droppe åt gången och räcker därför i flera månader.* BARLACH, Stockholm 1

enklare • drygare

Herald Tribune till exempel refererade rapporten på första sidan under helsidesrubriken: "Officiellt besked — cigarettrökning kan kosta er livet."

Förkrossande bevisning. Rubrikerna underbyggdes med sammanfattningar av den digra rapportens slutsatser:

- Cigarettrökning *förorsakar* lungkräfta hos män. Beträffande kvinnorna är bevismaterialet mindre omfattande, men pekar åt samma håll. Storleken av cigarettrökningens verkningsar "övertärfar vida alla andra faktorer", luftföroreningarna inbegripna.
- Cigarettrökning är den *viktigaste orsaken* till kronisk bronkit (luft-rörskatarr) och ökar även risken för att man ska dö i lungemfysem.
- Cigarettrökningen nedsätter i hög grad lungfunktionen. Andfåddhet är mycket vanligare bland rökare än bland icke-rökare.
- Kvinnor som röker under havgandeskapet får ofta barn som är underderviktiga vid födseln.
- Cigarettrökning spelar en "avsevärd roll" för uppkomsten av strupcancer hos män, och det finns ett samband mellan cigarettrökning och cancer i matstrupen och urinblåsan.
- Manliga cigarettrökare löper 70 procent större risk än icke-rökare att dö i kranskärslsjukdom.

INGA ANDRA JOURNALISTER har gjort mer för att väcka allmänheten till insikt om cigarettrökningens vådor än paret Lois Mattox Miller och James Monahan i *Reader's Digest*. För sin insats på detta område belönades de 1957 med Albert Lasker Medical Journalism Award.

• Även om det direkta orsakssambandet inte har kunnat påvisas, "förknippas" cigarettrökningen med många kärl- och hjärtsjukdomar, bl. a. blodtryckssjukdomar och allmän åderförkalkning.

Expertkommittén, som omfattade fem icke-rökare, tre cigarettrökare och två cigarrökare, var enhälligt i sina slutsatser. Till yttermera visso överensstämmer dessa med slutsatserna i den nära två år tidigare offentliggjord rapporten från Kungliga brittiska läkarkollegiet.*

Bevisbördan flyttad. De flesta som kommenterade rapporten slog fast att bevisbördan nu flyttats över på tobaksindustrin. En skriver: "I sak har kommittén sagt: Fakta lägger med överväldigande kraft skulden på cigarettrökningen; om ni har någon annan teori som förklarar de gjorda resultaten, så var så god och underbygg den med lika övertygande bevis som dem vi har funnit."

För en gångs skull hade tobaksindustrin inte något svar till reds. Inte nog med att kommittén kategoriskt uteslöt luftförorening som huvudsak till lungcancer, den slog också kallt vatten på tobaksindustrins älsklingsteori, som lägger skulden på ett virus. "Hittills har det inte framkommit någonting som stöder virus-teorin."

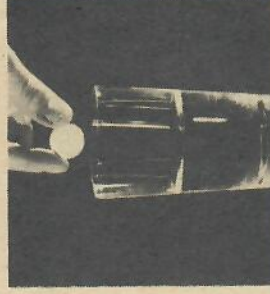
Tobaksindustrin har gjort gällande att påståendena om att det finns ett samband mellan cigarettrökning och diverse sjukdomar bara vilar på "statistisk" grund. I rapporten heter det: "Kommittén hade klart för sig att på-

* Se "Klart besked om cigarettrökningens vådor", *Det Bästa* juli 1962.

HUVUD- VÄRK?

Pröva ett glas TREO — lindrar snabbt och säkert värken och är dessutom uppgivande. Lös TREO-tabletten i ett halvt glas vatten. Ni får genast en klar, pärlande dryck med frisk seltersmak.

TREO innehåller beprövade ingredienser, är lätt att ta och är dessutom skonsamt mot magen. Receptfritt på apotek i rör om 20 tabletter.

TREO®

det nya snabbverkande medlet mot tillfällig huvudvärk

AB MEKOS • ETT LEO-FÖRETAG

visandet av statistiskt samband mellan tobaksrökning och en sjukdom inte är till följest. Den avgörande frågan är tobaksbrukets direkta roll som sjukdomsorsak. För att bedöma den saken är tre slags forskningar av vikt: djurförsök, kliniska och patologiska undersökningar samt demografiska undersökningar."

Djurförsök. "Det finns rön från talrika laboratorier som visar att tobaksrökcondensat [tjära] och extrakt av tobak är carcinogena [cancerframkallande] för ett flertal djurarter." Sju kemiska föreningar som ingår i röken har bevisats vara carcinogena, andra kan, utan att vara direkt carcinogena, underlätta uppkomsten av cancer. Vissa retmedel i röken framkallar på experimentell väg sådana icke-cancerösa vävnadsskador som man finner hos storökare.

Klinisk - patologiska undersökningar. I rapporten anför en av professorn i patologi vid New York-universitetet Oscar Auerbach utförd "omfattande och noga kontrollerad undersökning" av lungvävnad från 1.500 män som avlidit av olika orsaker.* Cancerösa och precancerösa förändringar i cellerna påvisades i många av vävnadsproven. Undersökningsresultaten jämfördes sedermera med av andra forskare sammanställda redogörelser för vederbörande personers rökvanor. Cancerösa eller precancerösa cellförändringar visade sig "vara långt vanligare i luftstrupen och bronkerna hos cigarrettrökare och personer med lungcancer än hos icke-rökare och patienter utan lungcancer... Många av

de Auerbachska rönen har bekräftats av andra forskare."

Demografiska undersökningar. Sedan 1939 har talrika demografiska undersökningar ådagalagt sambandet mellan rökning och diverse sjukdomar. Två slag av undersökningar har konstaterats i rapporten, "tillhandahållit information av största värde för kommittén". Det första slaget är retrospektiva eller "återblickande" undersökningar där man jämför dödsattesterna för personer som veterligen varit rökare med dödsattester för personer som veterligen varit icke-rökare. Sammanlagt 29 sådana undersökningar har utförts, och det är beaktansvärt, konstaterar kommittén, "att samtliga 29 funnit samband mellan cigarettrökning och lungcancer".

Det andra slaget av undersökningar kallas prospektiva, eller "framåt-blickande". För en sådan undersökning enrolleras ett stort antal rökare, icke-rökare och f. d. rökare. Efter hand som personerna i fråga dör, av vad orsak det vara må, infördras deras dödsattester. Kommittén granskade sju sådana undersökningar som utförts i Storbritannien och USA.

Undersökningarna omfattade inalles 1.123.000 män. Av dessa dog 37.391 under den tidsperiod som täcktes av de kombinerade rapporterna. Kommittén konstaterar att om man räknar med alla dödsorsaker var dödligheten för cigarrettrökare "nära 70 procent högre än för icke-rökare... I enbart kranskärslssjukdom är dödligheten 70 procent högre för cigarrettrökare. I bronkit och lungemfysem är dödligheten för cigarrettrökare 500 procent högre än för icke-rökare. I

* Se "Stormvarning för cigaretteindustrin", Det Bästa okt. 1963.

Två sätt att behandla hemorrojder

De vanligaste symptomen på hemorrojder är smärtor, irritation och sveda i analöppningen, speciellt vid rörelse och i samband med avföring.

Alcos-Anal är ett av de verkligt få receptfria specialpreparaten på marknaden som finns både i form av salva (i bekväm tub med sprutpip) och suppositorer (stolpiller).

ALCOS-ANAL N SALVA

är framförallt avsett för yttligt lig-gande hemorrojder medan

ALCOS-ANAL SUPPOSITORER

(stolpiller) är särskilt lämpade för behandling av djupt liggande

besvär. Genom att Alcos-Anal finns i båda dessa former ges största möjlighet till en effektiv behandling av besvär där de är lokaliserade och på så sätt vinnes snabbt hjälp och lindring.

Både Alcos-Anal N Salva och Alcos-Anal Suppositorer (stolpiller) innehåller samma utomordentligt verk samma beståndsdelar — natriumsalter av omättade fettsyror, som tillsammans med andra substanser snabbt ger lindring åt de direkta obehagen.

I varje Alcos-Anal-förpackning finns behandlingsföreskrift, som talar om hur Ni skall använda preparatet för att snabbast uppnå bästa resultat.

Ni bör också veta att om Ni lider av långvariga och svåra besvär bör Ni konsultera läkare.

Alcos-Anal är ett inregistrerat läkemedel, som säljs receptfritt på alla apotek.

Klipp gärna ut den streckade delen av annonsen och ta med den vid Ert besök på apoteket.

Alcos-Anal

lungcancer, som är den vanligaste cancerformen hos män, är dödligheten nära 1.000 procent högre."

Filterfrågan. Till tobaksbolagens stora besvikelse gör kommittén inte något särskilt uttalande om filtercigaretterna (som svarar för nära 60 procent av den totala cigarettförsäljningen i USA). Dr Terry förklarade efteråt: Kommittén ansåg inte att den förfogade över tillräckligt material bekräftande effekten av olika slags filter. Och eftersom man inte ännu känner alla ämnen i tobaksröken som har en ogynnsam inverkan på hälsan, skulle det vara omöjligt att med säkerhet avgöra huruvida ett visst filter släpper igenom skadliga ämnen eller ej. Han medgav emellertid att det "skulle vara felaktigt att utgå från att cigaretterfilter är verkningslösa".

På frågan om det inte vore önskvärt att få till stånd "standardiserad forskning" rörande filtrens effektivitet och selektivitet, liksom ytterligare forskning rörande komponenterna i röken, svarade Terry: "Jo, alldeles obetingat." Han tillade att kommittén ansåg "utvecklingen av bättre och mer selektiva filter vara ett lovande objekt för vidare forskning".

I samband med rapportens framläggande lovade Terry att myndigheterna inte "skulle släpa fötterna efter sig. Hälsovårdsstyrelsen ska genast ta upp frågan om vilka åtgärder som kan anses möjliga och lämpliga." Den närmare utformningen av motåtgärderna kommer antagligen att överlämnas på en andra kommitté.

Federala handelskommissionen, FTC, har förklarat sig redo att skrida till åktion. Den 18 januari utfärdade

Läs bär om den vetenskapliga bakgrunden till Pepsodent Fluor!

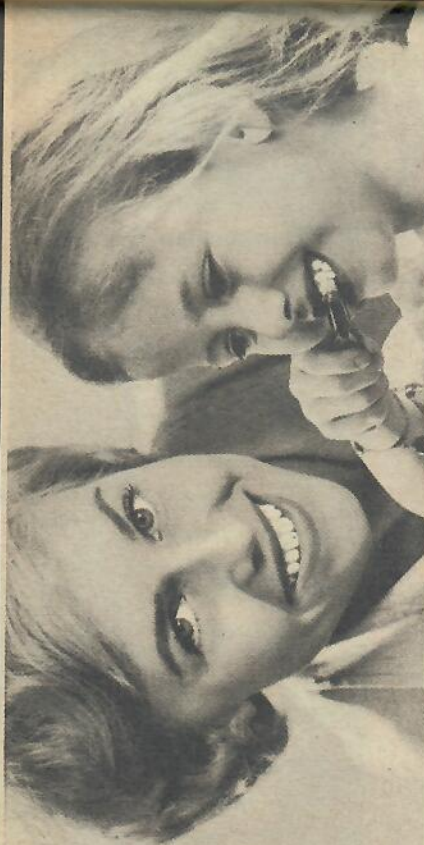
I Pepsodent Fluor ingår en aktiv fluorförening — natriummonofluorfosfat ($\text{Na}_2\text{PO}_3\text{F}$) — som i olika undersökningar visat sig nedsätta emaljens och dentinets löslighet och minska kariesangreppen vid penslingsförsök på människor.

Fluorföreningen reagerar *icke* med det polermedel, som ingår i Pepsodent Fluor, och behåller alltså sin verkan i denna tandcreme. Fluorföreningens PO_3F -jon reagerar däremot med tandemaljens fosfat och stärker därigenom tänderna mot syraangrepp!

Pepsodent Fluor tillverkas enligt svensk patentansökan 7396/59.

PEPSODENT FLUOR

— en god insats
för bättre tandvård

Hjälp Era barn till starkare, friskare tänder med PEPSODENT FLUOR!

Följ de bär enkla reglerna:

Lär barnen borsta tänderna regelbundet. Syrabildning, som ökar risken för tandröta, börjar genast efter måltiderna. Bästa sättet att undvika hål i tänderna är därför att borsta tänderna direkt efter varje måltid. Sådan regelbunden tandborstning är tillsammans med god munhygien i övrigt — ett tandläkarbesök för kontroll minst 2 ggr om året — grunden för hela, friska tänder!

Låt Pepsodent Fluor hjälpa till. Med Pepsodent Fluor kan Era barn använda en av de fluorföreningar svenska tandforskare använder. Denna aktiva fluorförening har vid experimentella prov visat sig *stärka emaljen mot syraangrepp*.

Pepsodent Fluor har en god, uppfriskande smak, som gör det lätt att lära familjens yngsta lägga grunden till starka, friska tänder för hela livet.

en Vinolia-produkt

den en serie förslag till förordningar, enligt vilka bl. a. varje cigarett-annons och cigarettförpackning obligatoriskt skulle vara försedd med följande varning: "VARNING — CIGARETTÖKNING ÄR HÄLSOVÄDLIG. Hälsovårdschefens expertkommitté rånder rökning och hälsa har fastslagit att cigarettöknings avsevärt bidrar till dödligheten i vissa sjukdomar och till dödligheten i allmänhet." En kortare variant hade utformats speciellt för TV-reklamen: "VARNING — Cigarettöknings är farlig för hälsan. Den kan förorsaka döden genom lungcancer eller andra sjukdomar."

"Inte sista ordet." När hälsovårdschefens "cigarettkommitté" tillsettes i juli 1962 hälsade tobaksindustrin projektet med tillfredsställelse och hoppades få se en "uttömmande redogörelse för kända fakta". Men när rapportens innehåll blev känt, gjorde ordföranden i Amerikanska tobaksinstitutet, George V. Allen, följande kommentarer till ett yttrande som hälsovårdschefen fällt vid en improviserad presskonferens: "Som dr Terry framhåller", sa han, "är det alljämt åtskilligt som återstår att utforska i ämnet. Med andra ord, den här rapporten är inte sista ordet."

Det kan vi alla vara eniga om. Ordföranden i Amerikanska cancersällskapet, dr Wendell G. Scott, sa om rapporten: "Det behövs ytterligare forskning för att fastställa vilka komponenter i cigarettöknings som bär ansvaret för lungkräfta, hur sådan cancer utvecklas och huruvida komponenterna i fråga kan elimineras." På ansvarigt håll inom den offentliga hälsovården är man emellertid föga

benägen att sitta med händerna i kors och låta folk röka ihjäl sig i väntan på "sista ordet". Dr Scott förklarade: "Det är av vikt att man genast skrider till handling för att med ledning av de i rapporten givna informationerna söka minska de lika onödiga som tragiska dödsfall som orsakas av cigarettöknings — för närvarande över 100 om dagen enbart här i USA."

I över tio år nu har den amerikanska tobaksindustrin använt ropet på "mer forskning" som uppehållande försvar mot alla auktoritativa undersökningar rörande cigarettöknings och hälsan. Men hädanefter kommer propagandan, som syftar till att förvirra och dära allmänheten, att underordnas en intensiv politisk aktivitet. Öppet eller bakom kulisserna kommer cigarettöknings nu att utkämpas på Kapitoliumskullen i Washington, D.C.

Så snart FTC:s tidigare omnämnda förslag till förordningar rörande cigarettöknings etikettering och annonsering offentliggjorts, blev det häftigt angripet av kongressrepresentanter för tobaksodlande delstater. Harold D. Cooley, som är ordförande i representanthusets jordbruksutskott, ifrågasatte handelskommissionens kompetens och tillade: "Jag misstänker starkt att någon i FTC är emotionellt rubbad."

Tobaksindustrins påtryckningsorganisation var redan i full verksamhet. "Kongressmän från tobaksstaterna var" — enligt *New York Times* — "i färd med att värva stöd från representanter för andra delstater som har intressen på spel i cigarettöknings: stater där man exempelvis tillverkar cellofan, cigarettpapper och alumi-

Craig Breedloves "Spirit of America" med Champion jet-igniters — världens snabbaste landfarkost

655,71 km/tim - nytt hastighetsrekord till lands! Överallt där motorstyrka och pålitlighet är ett absolut krav väljer man med överväldigande majoritet Champion. Välj också Ni Champion tändstift till Er bil.

VÄRLDSMARKET BLAND TÄNDSTIFT TILL LANDS, TILL SJÖSS OCH I LUFTEN

niumfolie. Cigarrettindustrins leverantörer är utspridda från South Dakota till Texas."

Syftet är att sätta en käpp i hjulet på allt som kan skada cigarrettförsäljningen — i all synnerhet de av handelskommissionen föreslagna förordningarna. Det kan rent av bli tal om en präktig federal subvention till tobaksindustrin. Ovannämnde Cooley har nämligen motionerat om ett anslag på fem miljoner dollar för att finansiera "ett forcerat forskningsprogram i syfte att göra cigarretterna oskadligare". Han underlät emellertid att förklara varför skattebetalarnas pengar skulle användas för detta när tobaksindustrin har råd att annonsera för 200 miljoner dollar om året.

Politik kontra människoliv. "Det blir knappast möjligt att hålla cigarrettrökningsrapporten utanför politiken", konstaterar en ledare i *New York Herald Tribune*, "men tobaksstatistikernas iver att omedelbart stå upp för att försvara cigarretterna och ifrågasätta rapportens resultat kastar ett sorgligt ljus över deras respekt för människors liv och hälsa."

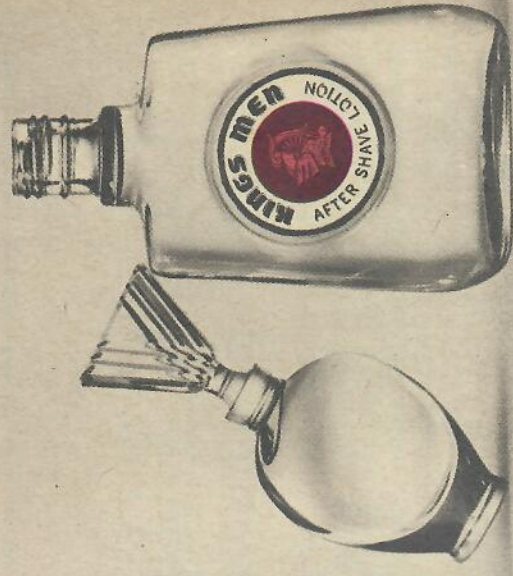
Tobaksindustrin är desperat, inte bara för de hotande förlusterna genom minskad försäljning, utan för att den riskerar ännu större förluster genom skadeståndskrav från personer som drabbats av lungcancer och som bevisligen länge rökt ett visst cigarettmärke (eller sådana personers efterlevande). Fem mål av detta slag har redan varit före i USA, och många fler är under förberedning. Den juridiska stridsfrågan är den "underförstådda garanti" för att cigarretterna är oskadliga som cigarett-

fabrikanten kan anses ikläda sig genom att inte uttryckligen säga motsatsen. I ett fall (Green mot The American Tobacco Company) ansåg rätten det utrett att de två till tre paket Lucky Strike som Green dagligen rökt förmodligen försakade den lungcancer som blev hans död. Domstolen fann emellertid inte skäl att utdöma det skadestånd på 1.500.000 dollar som dödsboet begärt, och USA:s högsta domstol återförvisade målet.

Cigarrettbolagen vet att de riskerar allvarliga konsekvenser och att expertkommitténs rapport kan påskynda dem. "Rapporten kommer otvivelaktigt att göra starkt intryck på de flesta jurymedlemmar", säger professorn i juridik vid New York-universitetet Edward J. Bloustein.

Ironiskt nog skulle den av FTC föreslagna varningen på cigarettpacketen och i cigarettannonserna förmodligen definitivt frita cigarettbolagen från ekonomiskt ansvar av ifrågasättande slag. Men cigarettindustrin kan inte förmå sig att medge att dess produkter är skadliga och kommer nog att kämpa till det bittra slutet.

När allt kommer omkring måste den laddade frågan "röka eller inte röka" avgöras av individen själv. Genom lagstiftning kan man få till stånd en välbehövlig kontroll över cigarettindustrin. "Men man kan inte lagstifta mot cigarettroking", säger den berömda dr Charles W. Mayo vid Mayokliniken i Rochester efter att ha tagit del av cigarettkommitténs rapport. "Individen måste själv få bestämma om han ska sluta röka eller ej."

OBS! Endast för herrar!

Vi kan inte lova att alla flickor börjar svärma när Ni använder Kings Men. (En del har fantastisk motståndskraft!) Så för en man som bara vill ha ett rakvatten som friskar upp ansiktet, gör huden smidig, lindrar skrapad hud, läker småår, dödar bakterier och effektivt sätter stopp för rakutslag - för en sån man, är Kings Men det naturliga valet. Ta litet i ansiktet i morgon bitil! Och flickorna då? undrar Ni kanske litet oroligt. Vi svarar: Lugn - bara lugn!

SLUTSATS: ANVÄND

KINGS MEN!

HAIR TONIC, AFTER SHAVE LOTION, COLOGNE, FOR MEN, PRE-ELECTRIC SHAVE LOTION, ROLL-ON DEODORANT, TANGLED-HAIR, AFTER-SHAVE LOTION, SHAVE

SVENSKA FÄRBERGSPOTEN AB, STOCKHOLM 20, RM1454

Efter 14 år under Mao Tse-tungs kommunistiska färla finner sig Kina fjättrat av just de grandiosa program som skulle göra det till en världsmakt

Mao - Kina: jätte i bojer

Sammandrag ur TIME

”**K**OMMUNISMEN”, utropade Mao Tse-tung, ”är en hammare vi använder att krossa våra fiender med!”

Kinas gåtfulle härskare har slagit friskt omkring sig med sin hammare på sistone, men så värst mycket har inte blivit krossat. Till och med Chrusjev har klarat sig helskinnad, trots att slagen från Peking har haglat över honom. Ungefär det enda Mao har åstadkommit med sin pappershammare är att underblåsa hat mot honom själv och hans regim.

Kostsamma kontroverser. Det är inte alls länge sen Kina hade vänner i överflöd. Många av de underutvecklade nationerna i Asien, och f. d. kolonialfolk lite varstans, lyssnade med vördnad och beundran till Maos storslagna planer för ett snabbt uppstigande från fattigdom till överflöd.

(Eftertryck förbjöds)

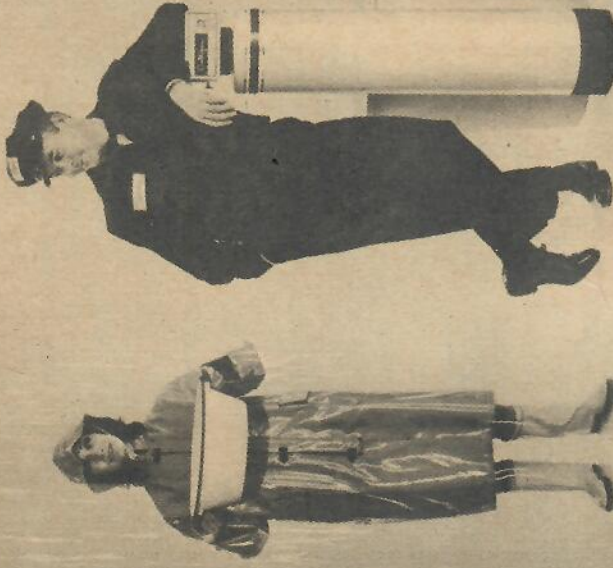
Och det föreföll bara att vara en tidsfråga när nationalisterna på Formosa skulle få avstå Kinas plats i FN åt den kommunistiska Pekingregimen.

Men i dagens läge är det — trots vissa diplomatiska manövrer som kunde tyda på motsatsen — klen beställt med sympatierna ute i världen för den 69-åriga Mao. Han har lyckats inveckla sitt hårt pressade land i samtidiga kontroverser med USA, Sovjetunionen och Indien — världens tre näst efter hans egen folkrikaste nationer. Till följd av hans politik står Kina så isolerat att det inte kan räknas med några säkra bundsförvanter utom det lilla Nordkorea i Asien och det ännu mindre Albanien i Europa.

Det verkar rena vanvettet av Mao att utmana världens bägge ojämförligt största och mäktigaste stater i en tid då Kinas industri och jordbruk allt-

Det finns två vägar att få mjukt vatten. Culligan rekommenderar en av dem*

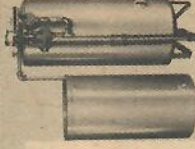

* Den till höger

Denna unga och attraktiva husmor vet att regnmjukt vatten är att föredraga framför vattenledningsvattnet. Men det återstår att välja den mest effektiva, praktiska och ekonomiska vägen att få mjukt vatten. Vi rekommenderar Culligan. En Culligan-installation ger obegränsad mängd klart, friskt, filtrerat och mjukt vatten från varje tappkran i Ert hem - automatiskt. Här Ni en smutsring i Ert badkar eller kalkbeläggningar i Era kastruller, så betyder detta att Ert vatten, liksom på de flesta håll i Västeuropa, är hårt och behöver behandling. Hårt vatten bildar kalkvälar som absorberas i Era hud när Ni badar och i Ert hår vid schamporering. Även tvättgods skadas av hårt vatten. Culligans helautomatiska mjukvattenberedare eliminerar den kostnadskrävande och tråkiga effekten av hårt vatten. Det är anledningen till att tusentals anläggningar installeras runt om i Europa. För att få mjukt vatten i hushållet, eller för industriella ändamål, kontakta Er närmaste auktoriserade Culliganrepresentant. Han ger Er regnmjukt vatten - på den enklaste vägen.

Culligan automatiska mjukvattenberedare för hushåll

Culligan automatiska mjukvattenberedare för industridrift

Culligan. EN VÄRLDSOMSPÄNNANDE ORGANISATION FÖR VATTENKONDITIONERING

Culligan International, Northbrook, Illinois, U.S.A.

Representeras i alla västeuropiska länder.
i Sverige: Teko-Culligan, Stockholm Tel. 08/940315 - Göteborg 031/115802 - Helsingborg 042/20230 - Malmö 040/10544 - Norrköping 011/26920.

jämt dras med sviterna av nyligen tillagda katastrofer och innan han är rustad att inläta sig på en väpnad konflikt i stor skala. Men Mao kan mycket väl anse att enda möjligheten att spränga Kinas ekonomiska fjättrar och ändå hålla fast vid en sträng ideologisk renlighet ligger i en drastisk omvälvning av hela den politiska världsordningen.

Mao har också gjort stor affär av ras och hudfärg för att försöka sammanfatta de fatiga nationerna i Asien och Afrika till en enad front mot Väst. Han har själv uttalat sig i skarpa ordalag om de amerikanska negererna "förläsnings". Hans hantlangare ute i landet har slagit på rasturman vid stora sympatiöten för negrerna. På ett och ett halvt år rullade Peking ut röda mattan för inte mindre än 87 afrikanska delegationer. En omtyckt slogan bland kinesiska propagandamakare i Kenya är: "Vi svarta bröder måste förena oss."

Kineserna friar också till sina gula och bruna bröder i andra asiatiska länder. Men det är inte många som vill höra på det örat. Japan har industriell högkonjunktur och ett överflöd som är jämförbart med Västeuropas. Formosa har — i motsats till det kontinentala Kina — haft flera goda skördar i följd, får avsevärd hjälp från USA och påstår sig ha en stridsberedd armé på 400.000 man. Den nya staten Malaysia, en federation av Malaya, Singapore, Sabah (tidigare Nordborneo) och Sarawak, är en antikommunistisk statsbildning. Indien, som omilt väcktes till insikt om den hårda verkligheten genom den kinesiska invasionen 1962, är i full färd med att

omorganisera och utbygga sitt försvar med hjälp från Ryssland, Storbritannien, vissa andra samväldesländer och USA. Även i de oroliga randstaterna Sydkorea, Sydvietnam och Burma tycks nu risken för ett kommunistiskt maktövertagande inom en nära framtid ha minskat.

De stater som omger Kina är alltså ekonomiskt och politiskt starkare än någonsin. I Maos drömmar är Kina militärt jätten som höjer sig skyhögt över Asiens lilleputtnationer. I Västs ögon framstår Kina snarare som en Gulliver fjättrad till händer och fötter av sina egna brister.

Språnget tillbaka. Man kan onekligen tycka att Mao Tse-tung har över nog med bekymmer på hemmaplan. "Det stora språnget framåt", som lanserades med pukor och trumpet 1958, avsåg att snabbt förverkliga två mål: 1) att bygga upp en rent kommunistisk stat, 2) att göra Kina till en första klassens världsmakt. Vad man uppnådde med tvångsmobiliseringen av bönder och lantarbetare i "kommuner" och den hektiska dygnet-runt-produktionen inom industrin var i stället att driva nationen till undergångens brant. I dag vet de äldre männen i Kinas ledarklick (medelålder 63) att de aldrig kommer att få skåda det förlovade landet, och att Kina måste sträva i minst ett kvartssekel — kanske mycket längre — innan det kan hoppas förverkliga mål nummer två.

Kina — detta enorma land, till ytan 18 gånger så stort som Frankrike och med uppskattningsvis 720 miljoner invånare — har varit kommuniststyrt i 14 år nu. Framstegen har varit kon-

tack för renast...

**gör rent
som en vit tornado**

Ingen gnidning eller eftertorkning

Bara fukta en svamp med Ajax, svep den över ytan och smutsen lyfts bort — just tack vare ammoniak tillsatsen! Effektivt som inget annat och samtidigt mildt.

Doftar så nyvättat gott

Ren, frisk doft alla tycker om — det känns att det är rent hemmal

Hatten av för det lilla som behövs... Tag 1-2 hattar Ajax för vanlig rengöring som målade ytor och golv. Använd endast koncentrerad AJAX till besvärliga fläckar.

flytande AJAX — tack för renast!

NYHET

**flytande
AJAX
med ammoniak**

Självklart i fritidsbagaget

På fisketuren
i öppna spisen
På balkongen
i trädgården

En lätthanterlig universalugn för varm-
rökning av fisk, grillning och folie-
steking av andrätter, gräddning av
duplicerade bakverk m. m. Ugnslådan,
utförd i högglanspolerat, rostfritt stål
med knallrost aluminiumlock, är extra
rymlig med ugnsgaller, två vändgar
(invändiga mått ca. 34 x 12 x 18 cm
i vinkel ca. 90°). I ugnslådan finns
vidare en eldbräda i stål, försedd
med pat. Origo-lök C 1 (godk. av SGI)
för röd- eller blå-
sprit, som brinner
ca. 45 min per fyl-
ning (ca. 1/4 liter
sprit).
Riktpriis exkl. oms.

I Origo-
programmet
ingår även:

Hos alla välsorterade branschaffärer
ORIGOVERKEN - HALMSTAD - Tel. 035/188 60
— Specialisten på campingutrustning —

vulvisvika: skolor och traktorfabriker har byggts i samma ursinniga takt, sjukhus har skjutit upp i provinser där man förut knappt ens sett en läkare, vägar och järnvägar har dragits fram genom öknar och berg.

Den hektiska takten ledde till miss-hushållning och administrativ monomani och kom förvaltningsapparaten att gå varm. Med avseende på industrins och jordbrukets produktion anser Kina i dag stå på ungefär samma punkt som det gjorde 1957. Redan då förslog tillgångarna nätt och jämnt för behoven, och nu finns det minst 70 miljoner fler kineser som ska ha mat, kläder, husrum och utbildning. Peking har tagit ett djupt tag i sin magra valutareserv och köpt vete i utlandet till en kostnad av nära fyra miljarder kronor.

Sviterna av kontroversen med Ryssland är också svåra. När Moskva 1960 kallade hem ingenjörer och tekniker, lämnade dessa inte bara många nybyggna- och konstruktionsuppgifter ofullbordade, de tog till yttermera visso med sig ritningarna. Det är svårt att få reservdelar till Sovjetlevererad utrustning, och kineserna måste låta slakta en del maskiner för att kunna hålla andra igång. Tung industri har fått ge vika för lätt, och minst två järnvägsvagnsfabriker tillverkar nu gummi hjulade handkärror och skottkärror. Runtom på den kinesiska landsbygden reser sig rostande rösen av tackjärn — som melankoliska minnesmärken över "bymasugnarna", som Mao trodde skulle bli ett livselixir för Kina.

Piska och morot. Stora språng-
ets "kommuner" existerar inte längre

annat än på papperet. Den typiska produktionsenheten är nu ett kollektiv om 25 à 40 familjer som har betydande valfrihet beträffande vad som ska sås och när. Från och med 1961 har bönderna börjat få ha privata jordlotter igen, och de ger god avkastning för den fria marknaden. Men regimen vakar. Den vet att bruka piskan och moroten: piskan i form av sträng reglering av den fria marknaden, moroten i form av något högre priser för jordbruksprodukter som leveras till staten utöver den fastställda kvoten.

Vart år inför skördetiden håller kinesiska folket andan. I ett försörjningsläge som Kinas gör sig varje förbättring strax märkbar, varje försämring likaså.

Det allvarigaste hotet mot regimen är att den förlorat sin goodwill bland miljoner kineser som i början imponerades av den kraft, omutlighet och järnhårda disciplin kommunisterna gav prov på. Kineserna är uttrötta, nedslitna av de evinnerliga massmötena för kollektiv hjärntvätt, mötena för offentliga anklagelser och bekännelser, de ändlösa "kamp"-konferenserna, där renläriga kommunister turas om att gå till rätta med de i anden ljumma och lysa bann över "reaktionärer".

En del bidrag till bilden av livet i dagens Kina kommer från de amerikanska soldater som stannade i Kina efter Koreakriget. Tio år senare kom de hem, desillusionerade.

En av dem säger att medellönen vid det pappersbruk i Tsinan där han arbetade var omkring 18 dollar (drygt 90 kronor) i månaden. De ogifta ar-

HOGAKTUELLT

FRU PIGGELIN AV CERNITIN

VITAMINTABLETTER MED POLLENEXTRAKT

Hon föregår med gott exempel. Tar dagligen Cernitin och ser även till att man och barn gör detsamma. Cernelle Pollentabletter Special med Cernitin, innehåller en rad värdefulla vitaminer. Gör även ni något extra för familjen — köp hem Cernelles uppskattade pollenpreparat, som finns på apotek och i branschens övriga affärer.

Cernelle Pollentabletter Special Deklaration: Cernitin V 15 60 mg, Corpus Cernelle V 10, talc, color, et aroma ad 350 mg, M, f, tabl, nr 1. Av vitaminer innehåller varje tablett: Vitamin B₁ - 10 mg • Vitamin B₂ - 10 mg • Vitamin B₆ - 10 mg • Vitamin C 25,0 mg • pp-faktor - 7,0 mg • Calc. pantothen - 3,0 mg.

Cernelle Pollitabs Deklaration: Cernitin T 60 30 mg, Cernitin GBX 1 mg, constitutentia et corrigentia q. s.

Generalagent:

AB ANJO • HÅLSINGBORG

betarna bodde i sovbaracker med fyra sängar i varje rum, de gifta i enrumslägenheter i stora tegellängor. Under lunchrasten vid fabriken talade arbetarna "mest om mat, var man skulle få tag i mat och vad den kostade".

Tillgången på mat är riklig i somliga delar av Kina, knapp i andra. Likadant är det med andra förmödenheter, exempelvis tyg. Förra året var till exempel tygransonen fyra gånger så stor i Tsinan som i Kanton. För att kunna köpa husgeråd måste arbetarna ha både kuponger och pengar: för en kupong, plus fastställt pris i pengar, fick man ett litet kokkärl. Varje medborgare fick också ett kort för två toalettvälar om året och en tvättvål i månaden. Det fanns ransoneringskort för matolja, mjöl, socker och sötsaker. Köttransonen i Tsinan är ett knappt hekto i månaden, spannmålsransonen 17 kilo för män med "medelhårt arbete".

Partiets stöttepelare. Kinas framtid hänger i stor utsträckning på armen och studenterna. Blott de kan vara mäktiga den insats av kunnande och hängivenhet som krävs för att brottas med Kinas enorma problem. "Folkets befrielsearmé", som nu räknar 2.600.000 man, är den ojämförligt mest imponerande produkten av det röda Kina. Men det finns tecken som tyder på missnöje med ledningen. De bland generalerna som har ett gerillaförflutet har ingen förståelse för yrkesmilitärerna, som hävdar att Kina måste ha ett nära samarbete med Sovjet för att kunna få den materiella modern krigsmakt behöver. Konflikten med Sovjet har vållat stort avbräck för kinesiska flygvapnet, som

har varit beroende av Ryssland för att få plan, bränsle och reservdelar. Många höga officerare tog illa vid sig, och i maj 1963 satte partiet igång en av de största av sina periodiskt återkommande "utrensningar" inom krigsmakten. Ett nytt 19 paragrafer långt reglemente infördes i syfte att "placera armén under partiets absoluta ledning".

Kinas undervisningsväsen bygger på principen: för de politiskt mest pålitliga befördran, för de övriga arbete — ofta som "bildade bönder" med uppgift att höja den intellektuella standarden i byarna. Dessa missgynnade exstuderenter och deras anhängare är naturligt nog föga entusiastiska för systemet, och kommunistpressen bedriver ständiga kampanjer för att förstå dem att "med glädje" åta sig ålagda arbetsuppgifter.

Själva den högre undervisningen blev också lidande på Stora språnget. Enrolleringen gick ner 20 procent 1961-62, och året därpå ytterligare 20 procent. Kommunistpartiet har betraktat studenterna med ganska missnöje. Tänk samma blickar alltsedan 1957, då man beslöt att försöksvis släppa efter på partidisciplinen ett tag. Följden blev att snart allt tillgängligt utrymme var fullklett med manifest och affischer som kritiserade regeringen. Motspanstiga fragment av dessa snabbt släckta brandfacklor kan alltså jämt ses på väggar och tak i Pekinguniversitetet, som har 100.000 studenter.

Bland de tusentals kinesiska flyktingar som strömmat till Hongkong de två senaste åren har det också funnits ett litet inslag av besvikna ingen-

NYHET! UPPTÄCK SJÄLV VARFÖR VELASQUES PÅ KORT TID BLIVIT HOLLÄNDARNAS FAVORIT — MÄRKE !!!!

Efter en fantastisk succé hos sina fordrande landsmän har Velasques nyligen börjat sitt segertåg utomlands, — och är i vissa länder redan det mest sålda holländska märket... Upptäck själv varför! Ni kommer att glädjas åt den överlägsna kvalitén och milda, fina aromen.

VELASQUES - HOLLÄNDARNAS EGEN FAVORIT!

VELASQUES NEDERLAND N.V.

jörer och intellektuella. De är inte partimedlemmar och de är inte många — men det är första gången kommunistfostrade intellektuella har gett sig av från Kina.

Hur långt till kärnvapen? De vapen Kina hetast ästundar — kärnvapen — är i dag långt utom räckhåll. Bitterheten är stor i Peking över att Moskva tagit tillbaka sitt löfte från 1957 att hjälpa till med att skapa en kinesisk atombomb. Kinas egna fysiker anses nu ha två eller tre år kvar tills de kan spränga sin första atomladdning, och vägen därifrån till vad experterna kallar "en nukleär kapacitet av betydelse" är lång. Men arbetet på projektet fortskridet, och i Peking hoppas man att uppnådd rang och värdighet av kärnvapenmakt i sin om tid ska höja Kinas prestige bland de underutvecklade miljoner, vilkas respekt och stöd man eftersträvar.

Även om Kina skulle lyckas förverkliga de storslagna planerna på att bli ledaren i en afrikansk-asiatisk-lat-

tinamerikansk allians, så får Mao Tse-tung inte vara med om att skörda sin mödas frukter. Den 69-åriga diktatorn har svårt att gå utan hjälp, och han är ofta försvunnen långa tider, enligt uppgift för att meditera i sin paviljong med utsikt över den underbara Västra sjön i Hangzhou.

Håller han månne på med att förbereda ett ordnat maktskifte? Kanske — men till vem? Närmaste efterträdare blir ganska säkert Liu Shaochi, som är nummer två i partiet. Men sen är fältet fritt för gissningar.

I kulisserna väntar de unga och medelålders partipamparna — sakkliga tekniker snarare än fanatiska dogmatiker — som i alla år har fått stå tillbaka för det allsmäktiga gamla garet. En serie statsbegravningar är mänskligt — och statistiskt — att döma förestående. Kinas framtid, och kanske världskommunisismens, hänger tydligen på vilka uppstigande kinesiska kommunister det blir som bär kistorna.

Säljande

I SKYLTFÖNSTRET till en butik på Roms modegata Via Condotti meddelade ett anslag: "Våra klänningar annonseras i Harps Bazar." När jag under rättade ägaren att tidskriften heter "Harper's Bazaar", log han och blinkade knipslugt åt mig. "Det där anslaget är god affär", sa han. "Varenda dag kommer minst tio damer in och påpekar felet för mej. Och kan ni tänka er? Minst fem av dem köper en klänning."

-Nino Lo Bello

EN AFFÄRSMAN erbjöd 250 koksskyfflar gratis till de första värmpannearägare som bad om dem. Skyfflarna gick åt i en handvändning. Var och en som fattar sin skyffel för att fylla på koks i pannan läser nu texten på handtaget: "Om ni hade ett av våra oljeeldningsaggregat skulle ni nu sitta uppe i vardagsrummet och se på TV i stället för att stå här nere och skyffla koks."

-R.S.

I Vår Herres hage

DAMERNA i vår kyrkliga syföreling hade en vacker papier-maché-stork i nästan naturlig storlek, som ofta brukade lånas ut när någon skulle uppvakta en nybliven mamma. Men när det för lite sen var dags att plocka fram storken igen kunde den inte användas — någon hade vridit halsen av fågeln.

-O.A.C.

Vi kom till konserten i sista minuten, och till råga på allt var våra platser mitt i bänkraden. När vi väl hade trängt oss in och satt oss började min man vrida och vända sig och treva under bänken. "Vad gör du?" väste jag. Det hördes spridda fnissningar när han väste tillbaka: "Jag kan inte hitta det förbaskade säkerhetsbältet!" -M.P.

För att förbereda våra barn inför livets prövningar har vi ända sen de lärde sig tala inpräntat i dem att vår hållning till vad som händer oss är viktigare än vad som händer oss. Föga insåg vi hur väl vi lyckats förrän morgonen efter vår dotters första skoldans.

"Den där Eddie har verkligen gjort sig löjlig!" sa hon. "Han bjöd sex flickor till den där dansen innan han kom sej för att bjuda mej."

-A.I.

Min man köpte en gammal vällinglocka på auktion förra året och hängde upp den vid grinden till vår villa. Han undrade så smått om det var välbeträkt att placera klockan så iögonfallande, säkert skulle den innebära en värfrestelse för grannskapets talrika ingar. Hittills har summa summarum två barn ringt i den. Men jag har tappat räkningen på hur många av våra ullvuxna gäster som klämtat i den hårt

(Eftertryck förbjudet)

217

och länge och sen mumlat lite generat: "Jag kan slå vad om att ni har ett himla sjå att hindra ungarna här i trakten från att ringa i den här grejen." -A.H.

EFTER en genomgången operation spåserade jag i sjukhuskorridoren för att träna benen. I dagrummet fick jag se något som liknade ett reklamkort på bordet och tittade förstrött på det. Vad jag läste gav mig en rejäl chock. Där stod skrivet: "Hjälp! Jag hålls fången på rum 412."

Naturligtvis gick jag raka vägen till rum 412, och där fann jag en lidande medbroder med ena benet och bägge armarna i sträckställning.

"Kom in, kom in", ropade han när jag tvekade i dörröppningen. "Ni är min femte besökare i dag. Jag är främling här i stan, och min fru skrev det där kortet åt mej. Hon tänkte att jag kunde behöva lite sällskap tills hon kan komma hit igen på lördag och hälsa på."

-D.C.

SPORTLOVET hade varit ovanligt hektiskt, men jag hade klarat mig igenom det oknäckt, om än illa tilltufsad. Så kom min yngste son hemsläpande med en hundvalp som han hade hittat och ville behålla. Han frågade mig om jag trodde att det var en hon. Jag försäk-